

МАҲАЛЛАГА
АЖРАТИЛГАН КРЕДИТ
ЛИМИТИНИ ОШИРИШ
МУМКИНМИ?

ЖИНОЯТ БАРҲАМ
ТОПИШИ УЧУН
ПОСБОНГА ИШОННИНГ,
ЕЛКАДОШ БЎЛИНГ

ЎЗБЕК
ОИЛАЛАРИ
ҚАНЧАЛИК
БАХТЛИ?

Mahalla

WWW.UZMAHALLA.UZ • №9 • 2024 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

ЎЗБЕКИСТОН МАҲАЛЛАРИ УЮШМАСИННИГ ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ, МАЊАВИЙ-МАЂРИФИЙ ГАЗЕТАСИ

Ўзгаришлар ҳар бир хонадонга кириб боради

Бутун ҳар қандай масалага маҳалланинг ўзида ечим тошинига ургу қаратилинти. Бу орқали одамларга ортиқча оворагарчиликсиз, юргургурларсиз қулайлик яратилинти, маҳаллалар инфратузилмаси яхшиланинти. Энг муҳими, ислохотларнинг ҳар бир маҳалла, кўча ва хонадонга кириб борини, одамлар буни ўз танасида ҳис этишига шаронт ҳозирланмоқда.

ЖАРАЁН

Республика
ишчи гурухи штаби.

Республика ишчи гурухи маҳалларда аҳоли муаммоларини ҳал қилиш, "маҳалла еттилиги"-нинг фаолияти ҳамда ёшлар билан ишлаш тизимини самарали ташкил этиши мажсадиде жорий йил 31 январдан бўйн Андикон вилояти маҳаллаларида ўрганишлар олиб бормоқда.

Давлатимиз раҳбари раислигига ўтказилган видеоселектор йиғилишида берилган топширилардан келиб чиқиб, ҳар бир маҳалла раи-

ған режак-жадвал асосида туман-(шахар)ларда "маҳалла еттилиги" ёзлори учун ўқув семинарлари ўтказилмоқда. Бугунги кунга қадар "маҳалла еттилиги" ходимларидан 2 197 нафари (44,1 фоизи) ўқитилди. Уюшманинг вилоят бошқармасидаги 9 та штат бирлиги, 16 та туман (шахар) бўйимлари бошликлари ва бош хисобчи лавозимлари малакали кадрлар билан жамланди.

909 та маҳаллада "еттилик"-нинг кунлик, хафталик ва ойлик режалари ишлаб чиқиби, тадбик этиш чоралари кўрилмоқда. Барча маҳаллаларда банк хисоб-ракамлари очилиб, "Маҳалла бюджети" тизимининг амалиётига жорий этилиши йўлга кўйилди. Фаолиятида жиддий камчиликларга йўл кўйгани учун 153 нафар маҳалла ходимлари (42 нафар маҳалла раиси, 41 нафар хоким ёрдамчиси, 32 нафар ёшлар етакчиси, 30 нафар хотин-қизлар фаоли, 7 нафар профилактика инспектори) алмаштириш юзасидан таклифлар кирилди. Андикон шаҳридаги 94 та маҳаллага 52 нафар ҳамда Хўжаобод

туманинда 39 та маҳаллага 16 нафар ижтимоий ходим танлов асосида ишга қабул қилинди.

Жараёнда аҳоли қайфиятига таъсири киливчи муаммоли ҳолатлар ўрганилиб, ҳал этиш чора-

лари кўриялтипи. Ўрганишларда аниқланган 6 205 та муаммодан 5 252 таси қиска муддатларда ижобий хал этилди. Жумладан, 1 828 нафар фуқаро ишга жойлаштирилди, 427 нафари касб-хунарларни

ўқитишига йўналтирилди, 170 та тадбиркорлик субъекти ташкил этилиб, 101 та янги иш ўринлари яратилди.

Давоми 2-саҳифада.

Мањавий тарбия маҳалладан бошланади

**"Мактаб – ота-она – маҳалла" занжири асосида
электрон муроқот платформаси ишга тушрилди**

МАЊАВИЯТ

Санжар ИСМАТОВ.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигига 2023 йил 22 декабрь куни бўйиб ўтган Республика Мањавият ва мәрифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилиши жамиятнинг буғунги мањавий қиёфаси, ёшлар тарбияси, бу борада маҳалланинг ўрни қандай бўлиши лозимлиги ҳақидаги тасаввурларни қайта жонлантириди. Бугун мањавият бошха соҳалардан ўн қадам олдинда юриши, мањавият янги кучга, янги ҳаракатга айланниши кераклиги айтилди.

Хўш, бугун мањавий жараёнларда маҳалланинг ўрни сезилияпти? Савонли шундай қўядиган бўлсак, афуски, битта

гап билан "ХА" деб олмаймиз. Нега? Айрим жиҳатларга кўз ўгутирамиз.

Маҳалладаги мухит кўп жиҳатдан ёшлар таълим-тарбиясига боғлиқ. Шундай экан, маҳалла раиси ота-оналар билан бирга, мактаблар ҳаётida фаол қатнашиши, ёшларнинг билими ва касб эгаллашига эътиборли бўлиши керак. Афуски, аксарият раислар мактабдаги тарбия ва давомат масалалари, ота-оналар билан ҳамкорлик килиши ҳақида ўйламайди. Ваҳоланки, мактаб масаласи фагатигина таълим соҳасининг эмас, ота-оналар, маҳалла фаоллари, бутун жамиятнинг иши. "Биз болага эти маҳалла ҳам ота, ҳам она" деган нақл бежиз айтилмаган.

Тўй-мәъракаларни тартибиға солиши, эрта ёки қариндошлар ўртасидаги никоҳ-

нинг олдини олиш ҳақида кўп гапирамиз. Тўй-ҳашамлар билан боғлиқ ортиқча харажатлар минг-минглаб оиласларнинг нафакат иккисодий ахволига, балки ҳаётига, соғлигига жиддий салбий таъсири кўрсатётгани бор гап. Бугун ҳаётимизда кўпайиб бораётган оиласвий можаролар, уруш-жанжал ва ажралишлар, кудалар ўртасидаги совуқчилик сабаблари аксарият ҳолларда худи шу нарсага бориб тақалади.

Одамлар орасида "аёл ўқимаслиги" керак, уйда фақат бола тарбияси билан шуғуланиши шарт" деган тушунча бор. Айрим маҳаллаларда бунга амал килиш ҳолатларига йўл кўйилётгани ачиниарли, албатта. Ахир аёл ўқимаси, билимли бўлмаса, келажакда она бўлганида ўз фарзандига қандай тарбия бериши мум-

кин?! Зеро, ўқимиши, зиёли оналарнинг фарзандлари ҳам билимдон, оқу корани танийдиган, мањавияти инсонлар бўйиб этишади.

Базан ҳаётда расмий никоҳдан ўтмай, яширинча шарый никоҳ ўқитиш, хотин устига хотин олиш ҳолатлари, афуски, учраб турибди. Бугун ижтимоий мунособатлар нуктаи назаридан кундошлик, кўшҳотинлилик балоси ҳандай хунук оқибатларга олиб келиши барчага аён. Ахир бундай "никоҳ"дан туғилган фарзандларнинг тақдири, келажаги эртага нима бўлади? Бундай болалар рұхан мажрух бўлиб, турли мањавий нұқсонлар билан вояга етади.

Давоми 2-саҳифада.

**Ходимлар
бошини
бир қилиш
рансга
боғлиқ**

МАНЗАРА

Алишер НАЗАРОВ,
Учўйғон туманинда "Каттачек"
маҳалласи раиси.

Маҳалла тизимидаги ўзгаришлардан мамнунмиз. Боиси авваллари маҳалла ходимларига, ҳатто раисга нисбатан ҳам айрим одамлар орасида менсимаслик, кўл учда кўрсатиш ҳолатлари учраб туради. Нега?

Чунки раисда амалда ваколат йўқ эди, ёрдам сўраб келганга маҳалла ўз хисобидан кўмак кўрсата олмасди, хомийларга, ҳокимликка кўз тикарди. Шукрки, хозир вазият ўзгарди. Маҳалланинг молиявий мустақиллиги яратилияпти, ижтимоий ёрдамларни шу ернинг ўзида ҳал этиш ваколати бериляпти. Шунга кўра, мактабни бўлмасин, хозирдан одамларнинг бизга нисбатан муносабати, фикри ижобий томонга ўзгартган. Раисни, маҳалла ходимларини ўз дардига дармон булавчи, муаммоларига ечим топувчи инсонлар сифатида кўрмоқда.

Яна бир гап: "Mahalla" газетаси орқали йиғин раисларининг тақлифлари, фикрлари берип бориляпти, муаммолар ҳақида сўз ўтирияпти. Очиғи, айрим ҳолларда раисларнинг "бешлиқ" вакилларини ишлап олмагани, уларни назорат қилиш имконисиз бўлгани ҳақидаги фикрларини ўқиб, хайрон қоламан.

Ўлашимчча, маҳалла раиси ўзининг ваколатларини тўла англаб етса, конунг ҳуқуқларидан фойдаланиши билса, ишда ва жамоада тартиби үрната олади. Майли, ходимлар бошқа-бошқа ташкилотларга бўйсунсин, хисобот берсин, бироқ уларнинг ҳаммасини бир нуктага – маҳалла бирлаштириб турибди. Маҳаллан эса раис бошқаради, шундай экан, ходимларни назорат қилиш-килмаслик айнан раисларнинг ўзига боғлиқ, деб ўйлайман.

Давоми 2-саҳифада.

Шавкат Мирзиёев ва
Александер Лукашенко
“АМИРСОЙ” ТОФ ДАМ
ОЛИШ МАСКАНИГА
ташириф буюрди.

МАРКАЗИЙ
САЙЛОВ
КОМИССИЯСИННИГ
бир қатор аъзоларининг
ваколатлари
туттилди.

Дарсда
иштирорк этмаётган
ўқувчиларнинг хонадонига
“ОГОХЛАНТИРИШ ХАТИ”
етказилади.

2

№9 | 2024 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

Mahalla

Ўзгаришлар ҳар бир хонадонга кириб боради

Давоми. Бошланиши 1-саҳифада.

Ҳал этилиши муайян муддат ва маблагъ талаб этадиган 71 та ижтимоий муаммони “Ўйл ҳаритаси”га киритиш юзасидан таклифлар тайёрланди.

Шунингдек, ҳужжати мавжуд булмаган (туғилиш, никох, ўлим) 20 нафар фуқарога ҳужжатлар расмийлаштирилди, 10 нафарининг кўймас мулъ объектига бўйлан ҳукуклари давлат рўйхатидан ўтказилди. 2024 йилда амалга ошириладиган 204 млрд. 89 млн. сўмлик 917 та микролоиха рўйхати шаклантарилиди (ушбу лойхалар хисобига йил якунинг қадар 2 176 мингта янги иш ўринлари яратилади).

Ўрганишлар давомида ижтимоий масалаларни ҳал этиш, эхиёйхандарга қумак кўрсатиш борасида катор ташаббуслар амалга оширилди. Ҳусусан, 734 та ажralи ёқасидаги оиласларни яратириш

чоралари кўрилиб, 1 015 та нотинч оиласлардаги низоларга барҳам берилди. 1 821 нафар ижтимоий ҳисобига мұхтоҷ шахсларга моддий ёрдам ва 1 059 нафарига белуп дори-дармонлар тадқим этилди. Шунингдек, 123 нафар ногиронлиги бор шахслар аравачалар, 140 нафари протез-ортопедия мосламалари ва боша реабилитация воситалари билан таъминланди.

“Темир дафтари”га кири-тилган 55 та оиласга 61,9 млн. сўмлик, “Ёшлар дафтарлари”даги 89 нафар ёшларга 135,2 млн. сўмлик ва “Аёллар дафтар-ри”га киритилган 66 нафар хотин-кизга 12,7 млн. сўмлик ёрдамлар кўрсатилди, 293 та эҳтиёқманд оиласга белуп озиқ-зати маҳсулотлари етказиб берилди. Ўй-жой таъмирига мұхтоҗ, ўти оғир шароитда яшайдиган 44 та ойланинг уйини таъмирлаш ишлари бошланди.

Маънавий-мәърий соҳадаги ишлар таҳлил килини-

ниб, тегиши чора-тадбирлар белгиланди. Бу жараёнда 2 628 та маънавий-мәърий шахсларга маддий ёрдам ва 1 209 та ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашга қартилган тадбирлар “Ўз авлод учрашувлари” ташкил этилди. 113 та маҳаллода кутубхона ва 23 тасида фольклор-этнографик ва 20 тасида маком ансамбли ташкил этилди. Маҳаллаларда зиёдлап, нуронийлар, Ҳаж ва Умра зиёратларига бориб келгандар орасидан “маънавият тарғиботчилири” шаклантарилиди. Колаверса, 71 та маҳалла биносида ватанпарварлик ҳамда қатагон курбонлари хотираисига оид бўрнаклар ва 17 та хонадонга “Жадид яшаган, бу хонадонинг бобоси жадид бўйлан” деган ёзувлар ўрнатилди.

Ўрганишлар давомида ёшлар билан манзилли ишлашга aloҳida эътибор қаратилипти. Жумладан, 476 та умумтабии мактабида жами

**113 та
маҳаллада
кутубхона
ва 23
тасида
фольклор-
этнографик
ва 20
тасида
маком
ансамбли
ташкил
этилди.**

70 536 нафар ўқувчи иштироқида мадданий-мәърий тадбирлар ўтказилди. “Кексалар маслаҳати” гурухлари аъзолари “бир нуроний ўн нафар ёшга масъул” табомили асосида 5 053 нафар ўқувчига, шу жумладан, 2 624 нафар тарбияси оғир, кониқарсиз баҳоларга ўқиётган ҳамда ижтимоий

ҳисобига мұхтоҷ оиласларнинг фарзандлари бўлган ўқувчи-ларга бириктирилди. Республика ишчи гурухининг ўрганишлари жарайёнида Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси Раиси Каҳрамон Куронбоев катнашди.

Маънавий тарбия маҳалладан бошланади

**Ота-онада
масъулият,
ўқитувчидан
мажбурият,
ўқувчидан
ишонч, таълим
ва тарбияда
сифат,
маҳаллада
назорат бўлса...**

Давоми. Бошланиши 1-саҳифада.

Ҳамон боқимандалик қайфияти берилиш, “давлат менга ҳамма нарсани қилиб бериши керак” деган караш билан яшатганлар бор. “Ҳой барака топлур, тўрт мунчаг соппа-соғ бўлса, бирор қасб-хунарнинг бошини тутиб ишиш, деб қўйинг-чи, балоға коласиз, ёқанзига ёшилади. Аслида, бугун яратилаётган имтиёз ва шароитлар олиди ҳеч бир ишга кўл урмай, “Кам таъминланганман, мени давлат бокиши керак”, деб бош этиб туришини ўзи ўтасмасиз?

Ўқоригагилар – бугун ҳар бирта маҳаллада учраши мумкин бўлган холатларид. Уларни қўйиб “қўрмаслиқ олиши” ёки лоқарниша берилиш ярамайди. Ёшларнинг таълим-тарбиси, илм-фан билан шуғулланishi, маънавияти ва мәърифатини юксалтириш маҳаллаларнинг

**“Бугун
фарзандларим
қандай
китоб ўқиди?
Уларнинг
хаёлидан нима
кечмоқда?
Бўш вақтида
нималар
билин
машғул?”**

кундаклик учтурвон базаси бўлиши шарт. Бу борада маҳаллалар маънавий-мәърифий соҳалардаги иш услубини ўзгаришири лозим.

Колаверса, дабдабали тўй, эрта никоҳ, кизларни ўқитмаслик ҳолатларига маҳалла раислари кўз юмаслиги керак, уларнинг юз бўёришига ўйлар кўймаслик учун бор куч ва билимни ишига солиши даркор. Бу борада маҳаллада истиқомат килиётган зиёллар, нуронийлар, Ҳаж ва Умра зиёратларига бориб келган ҳар бир маҳалла аҳли маънавияти тарбиботчиси булиши, одамларни тарбиялашга бошлаши зарур. Ҳар бир маҳалланинг “маънавиятичлар” кўлиши керак.

Маҳалла фоёллари худудда истиқомат килаётган тадбиркорлар, фермерларни бир жойга тўйлаб, “Маҳалла кутубхонаси”, “Ҳалқ кутубхонаси”ни ташкил этиш чорала-

рини кўриши лозим. Ота-оналарни “Бугун фарзандларим қандай китоб ўқиди? Уларнинг хаёлидан нима кечмоқда? Буш вақтида нималар билан машғул?”, деган саволлар ҳар куни ўйланитиши керак. Маънавий тадхидларга қарши курашни, аввало, оиласиздан, маҳалламиздан бошларимиз зарур. Бу борада маҳалла фоёллари яхшилигига бошлаши зарур. Ҳар бир маҳаллада кутубхонаси таъмириш, тарбияни келиштириш, яратиш зарур.

Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур. Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур. Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур. Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур. Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур. Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур. Уларнинг бўш вақтини мазмунли бўлиши измимунитет” яратиш зарур.

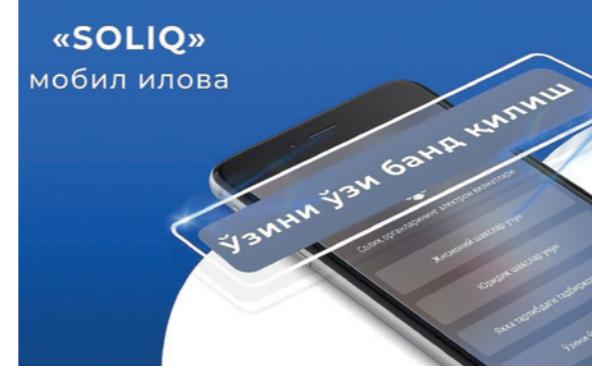
БИЛИБ ҚЎЙИНГ!

Кредитнинг ярми банк картасига ўтказилади

2024 йил 9 январдаги “2024 йилда янги иш ўринларини ташкил этиши ва аҳоли бандлигига кўмаклашиш дастури тўғрисида”ги Президент қарорига кўра, ўзини ўзи банд қилган шахслар учун «Бизнесга биринчи кадам» банк карталари орқали 5 миллион сўмгача миқдорда бир йил муддатгача микрокарзлар

такдим этилади.

Қарорга кўра, «Менинг бизнесим» электрон платформаси жорий этилади. Платформада меҳнат стажига эга бўлмаган фуқаролар касб-хунарга ўқитилади, аҳолига бизнесни йўлга кўйиш учун кредитлар ажратиш имконияти яратилади. Ўзини ўзи банд қилган шахсларга тадбиркорлик фаолиятини бошлаши учун 100 миллион сўмгача гаровсиз ажратиладиган кредитларнинг 50 фоизи уларнинг банк картасига ўтказиб берилади.

Уюшмага қандай аъзо бўлиниади?

Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси Уставига кўра, қонунчилик белгиланган тартибида рўйхатдан ўтган, Уюшма Устави ва худудий бўлиннамалар низомларини тан олган ҳамда Ўзбекистон Республикаси қонунчилик ҳужжатларига риоя этивчи фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарши органдар (фуқаролар йигинлари) Уюшма аъзоси бўлиши мумкин.

Аъзо бўлиш хошини билдирган фуқаролар йигинлари Уюшма раиси номига тегиши тартибида ваколатли орган томонидан рўйхатдан ўтган устав нусхасини илова килиган холда ариза

беради. Уюшма аъзолигига қабул килиши қарори Уюшма раиси томонидан бир хафта ичидага амалга оширилади. Аъзолар кийдаги ҳолларда Уюшма таркибидан чиқарилади:

Уюшма таркибидан ихтиёрий чишик ҳақидаги ариза берилган ҳолатда; аъзо ўз фаoliyati давомида Ўзбекистон Республикаси қонунчилик ҳужжатлари, мазкур устаси ва одоб-ахлол қонидалари талабини бир неча бор бузган тақдира; Уюшма аъзоси томонидан Уюшма бошқарув органдарни қарорини бажармаган ҳолатларда.

“Qatar Airways”
авиакомпанияси
“ДОХА – ТОШКЕНТ –
ДОХА” йўналиши бўйича
авиарейсларни йўлга
қўяди.

Тошкент давлат
иктисодиёт университети,
ТОШКЕНТ МОЛИЯ
ИНСТИТУТИ ва
Фискал институт
бирлаштирилди.

1-синф
ўқувчилари учун
февраль ойида кўшимча
БИР ҲАФТАЛИК ТАЪТИЛ
берилади.

Mahalla

№9 | 2024 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

3

Мулоҳаза: муаммога ечим борми?

Маҳаллага ажратилган кредит лимитини ошириш мумкинми?

Хоким ёрдамчиси тавсия-
си асосида тадбиркорлик
билиш шуғуланиш истаги-
даги талабгорларга кредит
бериш йўлга қўйилган.

Хайрулло АБДУРАХМОНОВ.

Жумладан, 14 физлик кре-
дитни оиласи тадбиркорлик,
даромад топиш билан шуғул-
аниш ва фаролияни кенгай-
тириш истагидаги аҳоли ҳамда
тадбиркорларга 3 ойдан 6
ойгача имтиёзли давр билан 3
ийлгача ажратилиди.

Чорвачилик (корамол, кўй,
эчки), балиқчилик ва паррар-
дачиллик (тухум йўналиши) учун
– 1 ийлгача имтиёзли давр
билан 3 ийлгача, боғорчилик,
узумчилик ва лимончилик-
ни ташкил этиш, иссиқона,
кишок ҳўжалиги техникаси ва
асбоб-ускуналарни харид қи-
лиш учун – 3 ийлгача имтиёзли
давр билан 3 ийлгача, “Хуна-
рманд” уюшмаси аъзоларига –
3 ийлгача муддатга ҳамда
айланма маблағларини тўди-
риш учун 18 ойгача муддатга
олиши мумкин.

Хоким ёрдамчиси ўзига
бириклирган маҳаллада
дастурлар доирасида ажратил-
ган кредитлардан максадни
фойдаланиш, уларнинг самара-
дорлигини мониторинг килиб
боради ҳамда кредитларнинг
ўз вақтида қайтарилиши
бўйича сектор раҳбарлари
ва тижорат банклари билан
биргаликда тегишли сурʼат
оширишни тақдирларни беради.

Хоким ёрдамчиси тавсия-
си асосида тадбиркорлик
билиш шуғуланиш истаги-
даги талабгорларга кредит
бериш йўлга қўйилган.

Худудлар кесимида муаммоли кредитлар тўғрисида мъалумот	
Республика бўйича	3,83%
Жиззах вилояти	10,08%
Сердарёв вилояти	9,41%
Сурхондaryo вилояти	9,00%
Наманган вилояти	5,60%
Ахангарон вилояти	5,44%
Хорезм вилояти	5,23%
Карашамонгоз Республикаси	4,92%
Ферғона вилояти	4,75%
Бухоро вилояти	4,65%
Тоҷикистон	3,72%
Кашкадарё вилояти	3,16%
Самарқанд вилояти	2,82%
Навоја вилояти	2,79%
Тонзумон вилояти	1,53%

2024 йил 1 январь ҳолати бўйича

батлашганимизда айрим муам-
молар борлиги таъкидланди.
Масалан, кредит суммаси ҳар
бир маҳалла учун чекланган
тарзда ажратилиши мезонга
тўғри келадиган талабгорлар-
нинг аризасини рад этилиши
сабаб бўлмоқада. Айтайлик,
маҳаллада 100 нафар талабгор
кредит учун ариза берса, лимит
80 нафар талабгорга етади.
Табиийки, бунда 20 нафар
талабгор аризасини рад этиши
мажбур бўлинади.

Хоким ёрдамчиси Шоҳаб-
бос Собиржоновнинг айтиши-
ча, 2023 йилда кредит сўраб,
91 нафар талабгор ариза
берган. Уларнинг 32 нафарига
822 миллион сўм мабләг ажра-
тилган. Мана шу жараёндан
лиmit туғаб колтани учун рад
етилган. Мана шу жараёндан
келиб чиқиб, хоким ёрдамчиси
маҳаллаларга кредит макдери-
ни ошириш тақлифини берди.

**Амалда бў муммони ечи-
ми борми?**

Чорвачиликни ривожланти-
риш йўналишида ажратилиди-
ган кредитлар устувор равишда
тириш дастурлари доирасида
ахолининг бизнес ташаббус-
ларини кўллаб-куватлашни
янги босчига оlib чиқиша
тўғрисида”ти карорига асосан,
Коракалпогистон Республикаси
Вазирлар Кенгаши, вилоятлар
ва Тошкент шаҳри хокимликла-
рига худуди оиласи тадбиркор-
лигини кўллаб-куватлаш
марказлари билан биргалик-
да – дастурлар доирасида

маҳаллада
100 нафар
талабгор кредит
учун ариза берса,
кредит лимити
80 нафар
талабгорга етади.
Табиийки, бунда
20 нафар аризани
рад этиши
мажбур.

Худудларга ажратилган маб-
лабларнинг йиллик ва ойлик
лимитларини туман(шахар) ва
маҳалла (овул) кесимида так-
симлаш топширилган. Амалга
оширилаётган лойихаларнинг
истиқболи ва кўшимча иш
ўринилари яратишга йўналти-
рингандигидан келиб чиқкан
холда, маҳаллалар лимитини
ҳар ойнинг ўнинчи санасига
кадар кайта кўриб чиқиш ва-
колати берилган. Шунга асосан,
маҳаллалар лимитини бошча
лиmit етмай колган маҳаллага
йўналтириш мумкин бўлади.

Ўз навбатида Маҳаллабай
ишаша тадбиркорликни
ривожлантириш агентлиги
агар юкоридаги вазият юзага
келса, хоким ёрдамчиси кредит
лиmitини қандай тартибда ўз-
гартириши, бунинг учун кимга
мурохаат қилиши бўйича изох
берди.

– Бунинг учун хоким
ёрдамчиси тегишили туман
(шахар) хокимининг 1-ўринбо-
сарига ёзма мурохаат қилиши
керак, – дейди агентлик ўтиқр
Хамроқулов. – Лимит факат-
гина хоким ёрдаммиларидан
келиб тушган мурохаат асоси-
да вилоят, туман(шахар) бўйича
маҳаллалар кесимида ҳар ойда
уларни ишлатилиши, худудлар
кесимида лойихаларнинг ис-
тиқболи ва кўшимча иш ўрин-
ларни яратишга йўналтирилган-
гидан келиб чиқкан холда
таклиф килиниб, тақсиланади.
Бунда лимитларни ишлатма-
ган, истикбонли лойихалари
мажбур бўймаган маҳаллалар-
дан камайтириш хисобига ҳар
оининг ўнинчи санасига кадар
амалга оширилади.

14%

14 физлик
кредит
тадбиркорларга
3 ойдан 6 ойгача
имтиёзли давр
билан 3 ийлгача

Тақлиф

Ажралишлар ғавғосига раис айбдор бўляпти, лекин...

Жобирхон АЛИХОНОВ,
Янги Наманган туманинаги
“Бунёдкор” маҳалласи раиси.

Маҳаллалардаги энг асосий
муаммолардан бирни оиласи
ажралишлар бўлса, иккинчи
оиласи мажбурий киритиш
холатидир. Негадир никоҳ кайд
этилигунга қадар бўлган жараёнда
маҳалла иштирок этмайди. Аммо
ажралиш галваси маҳалла бўйнiga
қўйилган.

Кўй холатларда маҳалла
расислари муаммони ечимида боши
берк кўчага кириб қояпти. «Оила
аёллар», «Нуронийлар кенгаши»
факат ажралиш масалаларидан
иштирок этишмайди. Шу боис
ўз тажрибадан келиб чиқкан
тақлифларини билдиromoқчиман.

Авало, никоҳ кайд этишда
маҳаллани ваколатли орган
қаторига киритиш керак. Яъни

Маҳалла раиси оиласи ажралишларни олдини олиш
бўйича хуқуқ-тартибот органи ходимлари билан
фиқр алмашмоқда.

келин-кўёв тиббий кўрикдан
утгандан сўнг «Оила ва никоҳ»
маркази берадиган маълумотнома
маҳалладан берилсан. Бунинг учун
«маҳалла етилиги» ходимлари
кудалар билан сұхбат ўтказади.
Тўйларни камархарк ўтказиш
бўйича тушунча берилди, ҳар иккি
тарафдан кафолат хоти олиниади.

Кўёв билан нуроний ва
имом хатиблар сұхбат ўтказади.
Қадирялар, эрони оиласидаги ўрни,
вазифаси бўйича тушунча беради.
Келин билан отинойлар сұхбат
куриб, келиннинг вазифалари,
қайнона-қайнота билан
муносабатлар юзасидан мулокот
килади. Шунда ажралишлар
кечкин камайтишига эришган
бўламиш.

Оилага мажбурий киритиш

бўйича форс-мажор холатлар
бор. Базъида шундай бўлудики,
жиноятилик келиб чиқиши
муқаррар хонадонларга мажбурий
киритиш ахада суд карорини
маҳалла тавсияномасига ёки
далолатномасига асосланиб қабул
килсан.

Аслида иккى томонни ихтиёрий
розилиги билан никоҳ кайд
этлади. Яшаш ёки яшамаслик
фуқароларининг шахсий танлови.
Лекин маҳалла ходимларини
халовати йўқолади. Келинни уриб,
майди-мажрух килиниб, тақиши
келин ўзинага қасд қилиши
хеч кимни кизиқтиримайди. Шу
сабабли тақлиф – мажбурий
киритиш хакида суд карорини
маҳалла тавсияномасига ёки
далолатномасига асосланиб қабул
килсан.

Аслида иккى томонни ихтиёрий

**Давлат ҳокимияти
ва бошқаруви
органларининг маҳаллий
Кенгашлар фаолиятига
аралашишига
йўл қўйилмайди.**

Норматив-хуқуқий хужжатлар
войхаларни ишлаб чиқиши
вазифаларни маҳаллий вакилик
ва ижтимоий-иқтисодий
ривожлантириш дастурлари ижроси
бўйича хисоботларини эшиши
доирасида кўриб чиқилади.

Фармонга мувоғиқ, маҳаллий
Кенгашлар зиммасига вазифа
ва функциялар факатгина қонун
хуҗжатлари билан юқланади.
Норматив-хуқуқий хужжатларда
маҳаллий давлат ҳокимияти
органларига берилган, маҳаллий
Кенгашларнинг конунчиликда
белгиланган ваколатларига хос
бўймаган вазифалар ижроси бўйича
маҳаллий ижтиёрий ҳокимият
органлари масъул хисобланади.
Фармон билан 2024 йил
1 октябрчага Узбекистонда маҳаллий
давлат ҳокимияти вакилик
органлари фаолиятини 2030 йилга
кадар ривожлантириш концепцияси
ишлаб чиқилиши назарда тутилган.

Марказий банк мälymötiga kúra, "UZCARD" VA "HUMO" тизимларида картадан картага пул ýütказмалари 56 foizga oshgan.

Болаларни зўравонликдан ҳимоя қилиш бўйича уларга ҲИМОЯ ОРДЕРИ бериш тизими жорий қилинади.

"ЯШИЛ ЭНЕРГИЯ" сертификатлари савдосидан тушган даромадлардан фойда солиғи олинмайди.

4

№9 | 2024 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

Mahalla

МУЛОХАЗА

Олдимииздан оқсан сувни қадрлайлик!

Эрталаб уйқудан кўз очиб, дастлаб юз-қўлимиизни ювиш учун, нонушта тайёрлаш олдидан чой қайнатиш учун сувдан фойдаланамиз. Жўмракни бурасак, барчаси мухайё.

Шу сув қанчалар қадрли эканини ўйлаб ҳам кўрмаймиз.

Аслида шундай бўлиши керакдек. Балки шунгами, сувни асрар-авайлаш, қадрлар хәйнимизга келмайди. Масалан, ёз кунлари ишга кетаётib, кайтаётib, кўп қаватли уйлар олдидан оралаб ўткарманнан, ўйл давомида ичимлик сувни бемалол оқизиб, салқинлаётган, автомашина ё гилам-тушаганин юваетгандарга дуч келаман. Бир неча бор уларга этироz билдириб, балога қолдим. Одамларда пулни тулагандан кейин хохлаганича ишлатиш мумкин, деган тасаввур ўрнашиб қолган.

Ваҳоланки, юртимиизнинг кайсидир бир худудида, колаверса, дунёнинг кўп жойида ичимлик сув тақисигидан азият чекаётган минглаб, миллионлаб одамлар,

гўдаклар бор. Ховлиларда ўяшови ахоли томорқасини ичимлик сув билан сугориши, келинлар эрталабдан кўча эшикни супирилди олдидан ичимлик сувдан фойдаланиши одатиди холга айланган. Тоза ичимлик сув билан экинларимизни суроғётганимизда, машиналарни юваетганимизда, кўча ва ҳовлиларимизни унинг нархи билан боғлиқ. Шу боис кеинига пайтida сув нархини ошириш таклиф килинишада. Масалан, иктисадчи Отабек Бакиров сувни исроф килима дейини бекор, сувни кўп сарфлаган киммат тўлаши керак, деб хисоблади?

Бирлашган Милллатлар Ташкилотининг маълумотларига караганда, дунёда 2 миллиардга якин кишига тоза ичимлик сув етишмайди. Хозирги кунда ер юзидағи 7,5 миллиарддан ошик ахолининг 1,2

миллиарди тоза ичимлик сувга муҳтоҳ, 2,3 миллиард одам санитария ҳолати талаб даражасига жавоб бермайдиган сувдан фойдаланади.

Муаммоп миңнатага бегона эмас. Ичимлик сувга муносабат ҳавотирили холда колмоқда. Кўплаб мутахассислар фикрича, мамлакатимизда ичимлик сувнинг қадрсизланиши унинг нархи билан боғлиқ. Шу боис кеинига пайтida сув нархини ошириш таклиф килинишада. Масалан, иктисадчи Отабек Бакиров сувни исроф килима дейини бекор, сувни кўп сарфлаган киммат тўлаши керак, деб хисоблади.

Хўш, ичимлик сувни асрар-авайлаш, исроф килимаслик учун қандай чоралар кўриляпти? Истъемолчилар учун қандай кулайлик яратилган?

Дилшод АЗИМОВ, "Ўзсуvtаминоt" акционерлик жамияти бошқаруви раиси вазифасини бажарувчи.

ЕР ЮЗИДАГИ 7,5 МИЛЛИАРДДАН ОРТИК АХОЛИНИНГ 1,2 МИЛЛИАРДИ ТОЗА ИЧИМЛИК СУВИГА МУХТОҲ

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

— Сувни асрар-авайлаш, исрофгарчилкунинг олдини олиш, ахолини марказлашган ичимлик сув билан таъминлаш борасида амала оширилган ишлар натижасида жорий ўйда ичимлик сув билан таъминланганлик даражаси 74,4 фоиздан 77,2 фоизга кўтарилид. — дейи Dilshod Azimov. — Максадли давлат дастурлари доирасида ахолини ичимлик сув билан таъминлаш ва оқова сув хизматларини яшилаш бўйича 2 598 та объектда 11 207 км. ичимлик ва 593 км. оқова сув тармоқлари хамда 1 740 та ичимлик сув ва оқова сув иштошлари курилиб, реконструкция қилинди.

2,3
миллиард
одам
санитария
талағига жавоб
бермайдиган
сувдан
фойдаланади.

2023 ўйда республикадаги 2 мингдан ортик маҳаллалардаги 1 100 минг нафар ахоли иш бор ичимлик сув билан таъминланниб, 2,5 млн. нафар ахолининг таъминоти яхшиланди. Марказлашган шаклда 1 134 та маҳалла сув корхоналарига тегишили 214 та ва башка юридик ва жисмоний шахсларнинг 1 112 та маҳус сув ташии техникалари орка ичимлик сув узулксиз етказиб берилиши ўйледи.

Истъемолчиларга кўрсатила-ётган хизматлар сифатини ва шаффофлигини ошириши мақсадида, ичимлик ва оқова сув хизматини хисобга олиш ва назорат килишининг автоматлатиширган ягона биллинг тизими ишга тушириди. Назоратчилар учун "инсон омилисиз" рақамлаштирилган баҳолаш тизими жорий этилди.

Айнан сувни исроф булишининг олдини олиш мақсадидо келиб тушаётган мурожаатларни тезкорлик билан ўрганиш учун "СувниАсрар" тизими жорий қилинди. Ушбу тизим оркали мурожаатчилар истолаган жойдан хабар берши учун мобил ишлова яратилиди ҳамда @Suvtaminotbot телеграм боти оркали мурожааттаги имкони яратилди. Гува бўлган ингиздек, ичимлик ва оқова сув таъминоти ўйдан-бўй яхшиланмоқда. Аммо шунга яраша сувни асрар-авайлаш ҳар бир юртдошишимизнинг бурича айланини, аввало одамларда ичимлик сувдан тўғри фойдаланиши маданиятга шаклланши керак. Бундан ташарки, исрофгарчилкунинг олдини олиш учун маҳаллаларда жамоатчилик назорати ўрнатилиши лозим.

“Ёшларга ёпик спорт майдони керак”

Худудимиздаги ахолининг 1112 нафарини ёшлар ташкил этади. 200 нафари спорт тўғаракларига қатнайди. Улар орасидан жаҳон чемпионлари етишиб чиқяпти.

Махаллада соғлом мухит карор топшида ёшлар етакчилари зиммасидаги масъулняттагат. Жумладан, 14-30 ёшли ўғил-қизлар ўртасида жиноятчиликни олдинни олиш, бандларни таъминлаш, уларни спорт ва билим олишини ошириш талаб этилади.

Ўтган давраги таъкидан хулоса кильдикми, барча муаммолар аксарият ҳолларда бекориликдан келиб чиқади. Ёшларнинг бўш вақти мазмунли ташкил этилса, фойдали иш билан банд бўйса, нотури ўйлга қадам кўйишадан тийлайди. Шу сабабли кеч пайти, янни 16:00дан 22:00 гача кўпроқ уюшмаган ёшлар 15-умумтальим мактабидаги спорт залида ташкил этилган самбо, миллий кураш тўғаракларига таъкид килингани. Бу жиноятчиликни олдинни олишида яхши самара беряпти.

Худудимиздаги ахолининг 1 112 нафари ёшлар ташкил этади. 200 нафари спорт тўғаракларига қатнайди. Улар орасидан жаҳон чемпионлари етишиб чиқяпти.

Муҳиддин
КОСИМОВ,
Самарқанд
туманидаги
"бўзи"
маҳалласи
ёшлар
етакчиси.

Масалан, Faniшер Самадов самбо бўйича республика чемпиони, Умид Баҳронов Россиядаги ташкилланган жаҳон чемпионатда 3-уринни олди. Озодбек Худойкулов универсал жанг санъати бўйича жаҳон чемпиони, Сардор Олимжонов Озарбайжонда ўтган миллий кураш мусобаси боласи ғолиби.

Махалла ёшлари ўртасида 2023 йилни ўтган даври мобайнида бирорта жиноят кузатилмади. Фаолият бошлаганинида 2 нафар йигит пробация рўйхатидаги турарди. Фаоллар билан биргаликда Санъат Бурхоновни ишга жойладик. Фарруҳ Мажидовни тадбиркорликка йўналтирилди, натижада ўзининг шахсий бизнессига эга бўлди. Яна бир йигит қамоқ жазосини ўтаб қайтган. Унинг ҳам банддиги таъминланган, яни мактабда боғон вазифасида ишлайди. Шунингдек, кечки пайтida спорт залида ташкил этиладиган тўғарак ва мусобакаларда мунтазам қатнашиб туради.

Махаллада ёшлар ўртасида "Қалқон" гурӯхи ташкил килинган. Бу гурӯх жиноятчиликни олдинни олиша маҳалла фаолларига яқин кўмакчи. Шунингдек, профилактика инспектори билан ҳамкорликда жиноятчилик мояйлилиги бўйлаган ёшларни аниклаб, уларни ҳам ўз вақтида, асосан, спорт тўғаракларига жалб қилишга ҳаракат киляпмиз. Аммо янада яхши самараордликка этиши учун штат асосида ишлайдиган пособон лавзоми жорий этиши лозим. Чунки "Қалқон" гурӯхининг 9 нафар аэзоси жамоатчилик асосида фаолият юритади. Шу боис ҳар доим уларнинг хизматидан фойдалана олмаймиз.

Ёшларни буш вақтини мазмунли ўтказиши ҳамда спорт билан шуғулланшини таъминлашда ёпик спорт майдонига эхтиёж бор. Ҳозир шароит йўқлиги учун ёшлар бошқа маҳаллага қатнаб, тўғаракда шуғулланмоқда.

ТАЖРИБА

“Ёшлар дафтари”дан чиқариш тартиби қандай?

БИЛАСИЗМИ?

Дафтарга 14 ёшига кирган ва 30 ёшдан ошмаган ёш фуқаролар киритилади. Рўйхат ишсиз ёшлар, ногиронлиги бор ёшлар, профилактик назоратда турувчи ёшлар, касб-хунар ва илм ўрганиша иштиёки юкори бўлган, бокуучисини йўқотган ёшлар, меҳрибонлик уйларида тарбияланган, тиббий, ижтимоий химояга мухтоҳ ёшлар тоғасига кўра шакллантирилади.

3 та ўйл билан ариза бериш мумкин.

Биринчи ўйли – маҳаллалардаги ёшлар етакчilariiga боғлаш, иккинчи ўй – yoshlardaftari.uz сайдиги оркали, учинчи ўй – 1093 киска раками оркали ариза колдириш мумкин. Бу аризаларни маҳалладаги ёшлар етакchilari 5 иш куни ичидаги ўрганинг тавсия берилади. Ёшлар дафтари"да 25 турдаги ёрдамлар мавжуд. Ҳар бир ўналиши бўйича фуқарога бе-риладиган ёрдам ҳақида. Тасдиқлангани тўғрисида алоҳида SMS хабарномалар юборила-

ди. “Ёшлар дафтари”га киритилиб, ёрдам олган ёшлар янада бир юй муддатдан кейин ариза колдириши мумкин бўлади. Бунда битта истисно бор, яъни Вазирлар Мажкамасининг 312-сонни карири асосидаги кўшимча ни замоларга кўра, фойдаланувчи ёш бир марталик ёрдамни белгилаб “Ёшлар дафтари”га кира, “дафтар”дан чиқарип юборилмайди ва иккинчи кўшимча ёрдам олишига истиносал ийд.

“Ёшлар дафтари”дан чиқаришда рўйхатдан ўтган ёзи ўзи белгилаган ёрдам турини олгандан кейиннина чиқарилади. Бу жараёнлар SMS хабарномалар оркали амала оширилади. Дейлик, бир фуқарога контракт-шартнома маблағини тўлаб бериш учун ариза берди, ўша маблағ тўлангандан кейин дафтардан чиқарилади. Сўрабланг микдордаги маблағ ажратилмай туруб SMS тасдиқлаш коди юбориласа, буни масъулларга айтмаслик тавсия этилади. Чунки бунда “Ёшлар дафтари”дан асоссиз чиқариш бўлади.

Бош прокуратура:
З МИНГДАН ОРТИК
мансабдор шахснинг
жинои қилимлари
фош қилинди.

Маҳаллий
олимлар яратган
11 ТА ФЎЗА НАВИ
уруғлиги хорижий
давлатларга экспорт
қилинган.

Сув ҳисобини
РЕАЛ ВАҚТ РЕЖИМИДА
кузатиш имконини
берувчи курилмалар
үрнатилади.

ХИТОЙ

САРМОЯДА ЖОЗИБА БОР, АММО ЭЪТИРОЗЛАР ҲАМ...

84 фоиз хитойлик сармоядор 2016 йилдан кейин
Ўзбекистонга инвестиция қилишни бошлаган

Шоҳруххўжа ФАХРИДДИНҲҶАЕВ,
иктисодий таҳлили,
Озод ТАНБАЕВ,
сийесий таҳлили.

Прогрессив испоҳотлар маркази хитойлик инвесторларнинг ўзбекистондаги сармоявий мухит хақидаги тасаввурлари бўйича тадқиқот ўтказади. Тадқиқот натижаларига кўра, сармоядорларни биринчни навбатда ўзбекистоннинг йирик табиий ресурслари, иктиномий-иктисодий испоҳотлари, сиёсий барқарорлиги ва Хитойга географик жиҳатдан янкинлиги ўзига жалт етган.

Биринчидан, ўзбекистоннинг кенг ресурси салоҳият катта аҳамиятга эга. Респондентларнинг қариди 29 фоизи мамлакатнинг бой табиий ресурслари ва азон исчи куши инвестицияларнинг асосий мотиватори эканни таъвидлаган.

Энг кўп инвестициялар курилиш (51 фоиз), ишлаб чиқариш (36 фоиз), кишлоп хўжалиги ва озиқ-овқат саноати (32 фоиз), АКТ (21 фоиз), туризм (17 фоиз), энергетика ва тоф-кон саноати (17 фоиз) соҳасига киритилган. Шуниси эътиборга лойиҳик, инвесторларнинг 47 фоизи ёки ундан ортиқ соҳага сармоя киритган, 17 фоизи эса иккита соҳага инвестиция киlgan.

Иккинчидан, давлатнинг сиёсати (23 фоиз) ва мамлакатдаги янги инвестицияларни имкониятлар ўсиши (20 фоиз) ўзбекистонга сармоя киритиш учун муҳим сабаблар бўлган. Респондентларнинг катта қисми (84 фоиз) 2016 йилдан кейин инвестиция қилишни бошлаган.

Инвесторларнинг 42 фоизида хорижий инвесторларнинг конунг манфатларини ҳимоя қиливчи қонунчилик

сифати коникиш даражаси юкорилиги таъкиданланган (24 фоизи нейтрал, 34 фоизи эса норозилигин билдирган).

Учинчидан, ўзбекистоннинг Хитойга яқинлиги инвесторларнинг 20 фоизи учун асосин омил хисобланади. Визасиз режим ва мамлакат очиқлиги бу афзалликни янада оширади. Қизиги шундаки, инвесторларнинг атиги 28 фоизи ўзбекистонда доимий истикомат килади, 66 фоизи ўз бизнесини Хитойдан бошқаради, 6 фоизи ўзбекистоннинг Хитойга географик жиҳатдан янкинлиги ўзига жалт етган.

Биринчидан, ривожланмаган инфраструктура. Респондентларнинг яримдан ортиги (54 фоизи) инфраструктура (энергия, интернет, транспорт ва х.к.) етари эмаслиги сабаби қийинчиликларга дуч келганини қайд этган. Масадан, Speedtest Global Index рейтингидаги Узбекистон 2023 йил ноябрь ойида кенголосали Интернет тезлиги бўйича 181 давлат орасида 90-ўринни, мобил интернет тезлиги бўйича эса 99-ўринни гэллаган.

Иккинчидан, маданий ва лингвистик, шунингдек, менталитетдаги фарқлар. Инвесторларнинг 46 фоизидан ортиги Хитойдан маданий, тил ва менталитет фарқлари туфайли маҳаллий шароитга мослашишини кийин деб топган. Шу сабаб, инвесторларнинг 72 фоизидан ортиги ўз бизнесларини хориждан бошқаради.

Учинчидан, юзага келаётган қийинчиликларни бартараф этишда давлат идоралари томонидан етарилача ёрдам берилмаслиги. Респондентларнинг атиги 24 фоизи маҳаллий ҳокимилик кўллаб-куватлаётганидан коникиш хосил киlgan. 54 фоизи эса қийинчиликларга дуч келган. Бюрократик муммомлар, жумладан, валюта конвертацияси (33 фоиз), солиги хавфи (33 фоиз) ва даромадларни олиб чиқиш (28 фоиз) билан боғлиқ муммомлар жиддий тўсикларни сифатлашаётган.

Бундан ташқари, юридик масалаларга дуч келгандан инвесторларнинг 35

фоизи давлат идораларига мурожаат қилишини, 20 фоизи эса адвокатлардан ёрдам сўрашни таъкидлаган.

Тўртнчидан, ишчи кучининг маъласи камлиги. Инвесторларнинг 30 фоизи ишчи кучининг маъласи етарили эмаслиги сабаби қийинчиликларга дуч келиши қайд этилган. Маҳаллий ишчиларнинг маъласасидан коникиш даражаси пастде 27 фоиз респондент таъкидлаган, 32 фоизи эса ишчилар

цияларни кўпроқ жалб қилиш бўйича бир қатор тавсиялар бериш мумкин:

Тилдан фойдаланиш имконияти. Ҳукумат бутун дунё бўйлаб барча инвесторларга кенг қамрови мазлумот бериш учун хорижий тилларда, айниска, инглиз тилида кўпроқ контентни таҳдим этиши керак. Бунга муҳим конун ва қоидаларни инглиз тилига таржима қилиш киради. Бу орқали потенциал инвесторларнинг ўзбекистондаги сармоявий мухит ва қонунчилик базаси ҳақида аник тушунчага эга бўлишини таъминлаш мумкин.

Бешинчидан, хорижий тиллардаги маълумотларнинг етишмаслиги. Инвесторларнинг 30 фоизи тил тўсиги ва хитой ёки инглиз тилларida маълумот ўйлостигини тўсик сифатида қайд этган. Шу сабаб, 76 фоиз инвесторлар ўзбекистонда тадбиркорлик мухитини яхшилашга қартилган испоҳотлардан бехабарлиги билдирган.

Умумий коникиш даражаси бўйича ўзбекистондаги инвестиция мухитидан инвесторларнинг атиги 23 фоизи қоникиш хосил қилган бўлса, 47 фоизи норози (30 фоизи нейтрал). Тадбиркорлик фаoliyati тўғрисидаги конун хужжатларининг шаффоғлиги ва равшанинг юзасидан 33 фоизи қонунларни тушунишда қийинчиликларга дуч келишини таъкидлаган.

Кизиги шундаки, экологик хукук-бузарликлар хитойлик инвесторларни ташвишга солмайди. Сўров иштирокчиликларнинг 87 фоизи атроф-муҳитга оид қонунлар ва чекловлар уларнинг фаолиятига таъсир килмасигини қайд этган.

Хитой сармоясининг ўзбекистонга кириш келишига тўсқинлик қилаётган камчиликлар асосида сармоявий мухитни яхшилаш ва хорижий инвести-

ТАХЛИЛ

СОЛИКЧИ – КЎМАКЧИ

“Расмий даромад топишга кўмаклашяпмиз”

Ойбек СУЛТОНОВ,
Вобкенинг туманинг “Истиклол”
маҳалласи солик инспектори.

Маҳалладаги асосий вазифам – худуддағи норасмий тадбиркорлик фаoliyatiни конунглийларниш, ўзини ўзи банд килгандарга кичик бизнес тоифасига ўтишга кўмаклашиши ҳамда тадбиркорларни кўллаб-куватлаш орқали уларнинг фаoliyatiни кенгайтириш ва даромадларни ошириш хисобига солик базасини кўпайтишдан иборат.

Шунга мувоғиғ, фаoliyatiни дастлаб хатловдан бошладим. Рақамлар билан айтадиган бўлсан, ушбу худудда жами 1 142 нафар мол-мұлк солиги тўловчилари, 80 дан ортиқ тадбиркорлик субъекти, 280 нафар ўзини ўзи банд қилган фуқаролар истикомат килади.

Ўтган вақт мобайнида “Соликчи – кўмакчи”тамоми асосида худудимизда 60 нафар фуқаронинг ўз хонадонида турли хизмат кўрсатиш йўналишида норасмий даромад топаётганини аниқладик. Ушбу фуқароларга расмий даромад топишнинг

ТАДБИРКОР УЧУН

Даврон ҲОШИМОВ,
Солик кўмитаси бош инспектори.

Аввало, давлат хизматлари марказига бориб ёки интернет орқали фаoliyatinigizni вактинча тұхтатыши ҳақида солик органини ҳабардор килишингиз лозим. Бу фаoliyati кўрсатмаётган даврлар учун солик ҳисобланисининг олдини олади. Интернет орқали ҳабардор килиш ҳам вакти, ҳам нақдни тежайдиган энг қулади.

Ҳабардор килиш учун якка тартибдаги тадбиркор электрон рақами имзо орқали new.birdarcha.uz сайтидан кабинетига киради. Кабинетдан тадбиркор фамилия ва исм-шарифи ёзилган ойна таъниланиди. Очилган ойнадан вактинча тұхтатыш тұгаси босилади ва сана киритилади. Яна вактинча тұхтатыш тұгаси орқали жараён якунланади. Кўриб турганингиздек, жараён жуда киска вакти ўз ичига олади.

Фаoliyati ойнинг қайси санасида тұхтатилишидан қатын назар, қатый белгиланган миқдорда даромад солиги ҳамда ижтимағи солик шұбышты ойнан тұхтатыши. Фаoliyati вактинча тұхтатылган даврлар учун солик хисоботлари топширилмайди. Масалан, фаoliyatinigizни май ойининг 15 санасидан то 15 августача тұхтатылған. Бунда май ойи ҳисоботини 15 майчында бўлган давр учун топширасиз. 15 майдан 15 августача ҳеч қандай операция амалга оширилмаса ушбу даврлар учун ҳисобот топширилмайди.

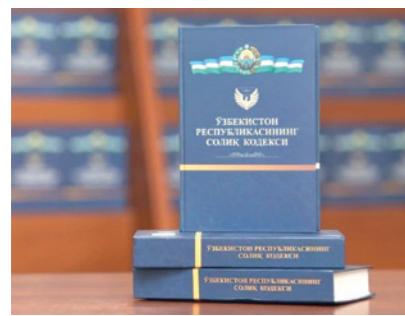
Вактинча тұхтатылған фаoliyati қайта тикила ҳам new.birdarcha.uz сайты орқали амалга оширилади.

Фаoliyati топишга тұхтатылғанда көмек көрсетілді?

Сиз якка тартибдаги тадбиркорсиз.
Маълум сабабларга кўра фаoliyatinigizни
вактинча тұхтатыб турмоқчисиз. Бунинг учун
ними қилиш керак!?

“Фаoliyatinigizни май ойининг 15 санасидан то 15 августача тұхтатылған. Бунда май ойи ҳисоботини 15 майчында бўлган давр учун топширасиз. 15 майдан 15 августача ҳеч қандай операция амалга оширилмаса ушбу даврлар учун ҳисобот топширилмайди.”

Фаoliyati вактинча тұхтатылған даврлар учун солик ҳисоботлари топширилмайди.

Тадбиркорларга
янги ташкил
этган иш ўринларида
қараб СОЛИҚДАН
ИМТИЁЗЛАР
берилади.

Қонун
лоиҳасига кўра,
микроқарз беришнинг
максимал суммаси
100 МИЛЛИОН
СўМГАЧА
оширилмоқда.

Мехнатга
лаёқатсизлик
варақаларини бериш
ЭЛЕКТРОН ШАКЛА
ўтказилди.

6

№9 | 2024 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

Mahalla

Жиноят барҳам топиши учун ПОСБОНГА ИШОНИНГ, ЕЛКАДОШ БЎЛИНГ

Ислом КУРБОНОВ, Зарафшон шаҳридаги "Олтин водий" маҳалласи профилактика катта инспектори.

Холи билан яқин бўлиш, фуқароларнинг му-
рожаатлари билан ишлаш, жиноятчилик ва
хукукбузарликларга карши муросасиз кура-
шиш профилактика инспекторларининг асо-
сий вазифаларидан биридир. "Олтин водий"
маҳалласидаги иккى йиллик фаолиятим давомида "Обод ва
хавфсиз маҳалла" тамойили асосида иш юритиб, маҳаллани
жиноятдан холи худудга айлантиришга интиляпман.

Бугун халкимиз осоишталигини
тъминлаш, одамларни рози килиш
мақсадида маҳаллаларга катта ўтибор
каратилмоқда. Шу ўтибор натижасида
маҳаллаларда жиноятчилик ҳолатлари
йилдан-йилга камайиб боромқа. Хусу-
сан, "Олтин водий" маҳалласида 2022
йил 12 ж ишноятичилар қайд этилган
бўлса, ўтган йили олтигача камайди.
Жорий йил хисобида бирорта хукук-
бузарлиг ўйён.

Хўш, бунга қандай эришияпмиз?

Аввало, шаҳар марказида жойлашга-
нимиз учун 18 ж күп қаватли уйларга ва
маҳаллага кириб чиқадиган асосий йўл-

ларга кузатув камералари кўйдик. Ҳар
куни патруль пост хизмати ходимлари
билан биргаликда "Тун" тадбирини ўтка-
зib келяпмиз. Чунки маҳалла шаҳарда
жойлашган. Қолаверса, аҳоли ўзларига
тегиши велосипед ва коляскаларни кўп
қаватли уйларнинг кириш ўйдагига ёки
кўчада унгутли колдиришади. Ўтган йили
ана шундай буюмлар ўғурилиги содир
бўлгани учун имкон кадар уларни ўз
егаларига топширамиз. Тунда егалари-
ни топиш мушук бўлса, ўша жойга биз
олиб кетганимиз хақида огоҳлантирувичу
коғоз кўйиб кетамиз. Бундай ҳолатлар
такорланмаслиги учун ҳар куни овоз

кучайтиргич мосламалари ёрдамида
аҳолини огоҳлантириб чиқамиз. Шу
тариқа хукукбузарлик ҳолатларининг
одди олинмоқда.

Инспектор-психолог ва "мактаб –
ота-она – маҳалла" ҳамкорлигидаги мактаб
ва аҳоли гавжум жойлади "давомат",
"ўсмири", "тиғ" каби тарбибот-тушунтириш
тадбирлари ўтказиб келиномоқда. Натижага
жих, вояга етмаганлар ўтасида хукук-
бузарлик йўқ.

Маҳаллан жиноятчиликдан холи ху-
дудга айлантириш, аҳолининг осоишита
лашши учун бир катор ташабbuslар
амалга оширилияти. Жумладан, ҳар бир
кўп қаватли уйнинг кириш ўйлаклари-
даги дарвозаларга тезкор чакирув түг-
малари ўрнатилмоқда. Бирор ҳолат юз
берса, аҳоли ўшиб туғмани босиш орқали
Миллий гвардия кўриклиш бўйиними
огоҳлантиради. Ҳозир бешта кўп қаватли
уйга ана шундай тезкор чакирув түгмалари
урунатилди. Йил охирига кадар барча
кўп қаватли уйларга кўйилади.

Халкимиз бизга ишонч билдириб,
елкамга елка туринча, ўйлайманки, ҳар
қандай жиноятчиликка барҳам топиш
мумкин.

ПРОФИЛАКТИКА ХУДУДИ

ТАЙЛИМ-ТАРБИЯ

"Мактаб – ота- она – маҳалла" ҳамкорлиги узвий ташкил этилади

Давлат раҳбари бошлигидаги жорий йил-
нинг 5 февраль куни ўтказилган ижтимоий
соҳадаги устувор вазифаларга бағишиланган
иёғимилий мактаблардаги инспектор-пси-
хологлар шатти Ички ишлар вазирлигидан
Миллий гвардия тизимига ўтказилди. Шу
мақсадда Мактабгача ва мактаб таълими
вазирлиги, Миллий гвардия ҳамкорлиги
да махсус Ишчи турӯз тузилди ҳамда бу
бўлган ишлар белгилаб олинди.

Хусусан, эндиликда ота-оналар ва маҳалла
фаоллари иштирокидаги "мактаб – ота-она –
маҳалла" ҳамкорлиги узвий ташкил этилади.
Ўкувчиларнинг дарсда иштирок этиш кўрас-
тиклилари хакқонийлигини тъминлаш учун
е.maktab elektron кундалика ўқитувчилар
ва синф раҳбарлари томонидан ўз вақтида
қайдлар киритиб борилади.

Юртимиздаги мактабларга ота-оналарга
юбориладиган "Оғоҳлантириш хоти" науму-
налари етказилган бўйиб, бу орқали дарсда
иштирорк этимётган ўкувчиларнинг оила
аъзоларининг масъулияти ва жавобгарлиги
оширилади.

Эндиликда мактаб масъуллари томонидан
шу наумуналидаги "Оғоҳлантириш хоти"
тезкор равишда ўкувчиларнинг яшаш
манзилларига етказилади. Бунда ота-
оналарнинг ўз фарзандларни мактабга
боришиларни тъминлаш масъулияти
ошириш мақсадида Мавмурий жавобгарлик
тўғрисидаги Кодекснинг 47-моддаси
мазмун-моҳияти тушунтириб ўтилган.
Мазкур вазифаларни амалга ошириш
учун ҳар бир мактабга Миллий гвардия
офицерлари бириттирилди.

Хағфада камиди бир маротаба Миллий
гвардия, Мактабгача ва мактаб таълими
вазирлиги вакиллари иштирокида
болаларнинг мәънавияти, тарбияси ва
давомати бўйича маҳалла раисларининг
ата-оналар билан учрашувлар ўтказиш
амалидай жорий этилмоқда. Жумладан,
ўкувчиларнинг дарсда мунтазам
иштирокини тъминлаш, уларнинг бўш
вактларни мазмунни ўтказишлари учун
тўғарак ва машгутларни кўпайтириш, ушбу
жараёнларга ота-оналар ва худудаги фаол
фуқароларни кенг жалб этиш бўйича аниқ
вазифалар амалга оширилади.

Мазкур вазифалар ижроси бўйича ўтган
учун давомида Миллий гвардия билан
ҳамкорлиқда оlib борилган тезкор чоралар
натижасида 1000 дан ортик мактабларда
ўкувчилар давомати ўрганилди. Сурункали
ёки мунтазам дарсга қолдираётган 451 нафар
ўкувчининг дарсга қатнашиши тъминланди.

Вояга етмаган фарзандни назоратсиз қолдирманг!

Ўтган йили вояга етмаганлар 3,5 мингта жиноят
содир этган. Шундан 2 280 нафарини мактаб
ўкувчилари ташкил қиласди.

Давлат раҳбари таъкидлаганидек, "сўров
мактаб директоридан бўягияти, лекин Болалар
масалалари бўйича миллий комиссияга масъул
хокимлар ҳар ҳафта битта мактабга боримд
ўкувчиларни шароити ва тарбияси билан шуғул-
ланмаигани.

Афсуски, жамиятда ота-онаси ёки ота-она-
сининг ўрнини босувчи шахслар томонидан
назоратсиз қолдирсан, таълим-тарбияси билан
етарлича шуғулланмаган болалар мавжуд. Ҳуш,
бундай болалар билан ким, қандай шуғулланади?
Бунда ота-оналарнинг мажбuriyatiyalar нималар-
дан иборат? Улар билан қандай профилактика
ишил олиб борилиши зарур? Айни шу савол-
ларни таҳлил этас.

Аввали, вояга етмаганлар кимлигини аниқлаб
олсан. "Вояга етмаганлар ўтасида назоратсиз-
лик ва хукукбузарликларни профилактикаси
тўғрисида" ти конунинг асосан, вояга етмаганлар
ён саккиз ёшга тўлмаган шахслардир. Ижтимоий
жихатдан хавфли аҳвозда бўйган вояга етмаган-
лар esa вояга етмаганинг назоратсизлиги ёки
каровсизлиги оқибатида унинг ҳаётни ёки соғлиғи
учун хавф тудурдиган ўтгуда уни таъминлаш, тар-
бияши ва унга таълим бериш талабларiga жавоб
бермайдиган шароитда бўлган ўтгуд хукукбузар-
лик ёки бошқа гайриjийти мой хатти-харакатлар
содир этишига йўл кўймаслик чора-тадбирларини
кўриши kerak.

Ота-она фарзандини назорат қилолмаса,
ким назорат қиласди?

Агар ота-она ёки уларнинг ўрнини босувчи
шахслар вояга етмаган фарзандларига етарлича
таълим-тарбия беролмаса, назорат қилолмаса,
унда қонунда белgilanган тегиши ташкилотлар
(болалар масалалари бўйича комиссиялар, иччи
ишилар органлари, таълимни бошқариш органлари

ва таълим муассасалари, васийлик ва ҳомийлик
органилари, соғлиқни сақлашни бошқариш органилари
 ва соглиқни сақлашни муассасалари, меҳнат
органилари, ёшлар ишилари агентлиги ва унинг
худуди (бўйиншлар) бу иши билан шуғулнишга
мажбур бўлади. Улар қонунчиликда белgilanган
тартибда вояга етмаганлар ўтасида назорат-
сизлик ва хукукбузарликлар профилактикасида
иштирорк этасди.

Якка тартибдаги профилактика
иши кимлар учун?

Назоратсиз ёки каравсиз юрган, гайриjий-
хатти-харакатлар содир этган, ихтинос-
лаштирилган ўкув-тарбия муассасаларида ёки
иҳтиёни-хуқуқий ўрдам кўрсатиш марказлари
да скландаётган ёки маъмурий хукукбузарликлар
содир этган вояга етмаганлар билан якка тар-
тибдаги профилактика ишилари олиб борилади.
Эслатма: якка тартибда ўтказиладиган
профилактика ишилари рўйхати билан мазкур
конунинг 3-боб, 20-моддасида баттағиси
танишил чиқишини мумкин.

Эътиборлиси, бундай профилактика ишилар

Президент топширги билан мактаблардаги
инспектор-психологлар шатти Ички
ишилар вазирлигидан Миллий гвардия
тизимига ўтказиладиган белgilanган. Шу боис
эндилика "Вояга етмаганлар ўтасида назорат-
сизлик ва хукукбузарликларни профилактикаси
тўғрисида" ти конунинг 14-моддасида белgilanган вазифалар
били Миллий гвардия шуғулланади.

Қандай тартибда ўкув-тарбия
муассасасига жойлаштирилади?

Назоратсиз ёки каравсиз юрган вояга ет-
маганларни ихтинослаштирилган ўкув-тарбия
муассасалари жойлаштириш учун, аввало,
Болалар масалалари бўйича комиссия вояга
етмаган шахснинг хукукбузарлиги тўғрисидаги
материалларни кўриб чиқади. Шундан сўнг, вояга
етмаган шахснинг ихтинослаштирилган ўкув-тарбия
муассасасига жойлаштириш тўғрисидаги
ильтимоснома билан судга мурожаат килиш ёки
бошқа таъсири ҳақида қўйиш ҳаракатларни
каргада килини.

Комиссия ильтимоснома билан судга мурожаат
килиш ҳақида қарор қабул қилган тақдирда,
ишилар органлари бу ҳақда зудлик билан
хабардор килинади. Ички ишилар органлари ил-
тимосномани судга юбориши учун зарур бўлган
материалларни ўн кун ичидаги болалар масалалари
бўйича комиссия учун тайёрлаши шарт.

Тиббий текширив вақтида вояга етмаган
шахса унинг ихтинослаштирилган ўкув-тарбия
муассасасига скланни, тарбияланиси ва таъ-
лим олишига таъсири килидиган касалликлар
аниқланган тақдирда, унга таалуки материал-
лар бошқа таъсири ҳаракатларни скланда-
шишни кўйлаштирилади.

Ўзига нисбатан ихтинос-
лаштирилган ўкув-тарбия

муассасасига жойлаштириш
ҳақида материаллар тайёрлаштирилган
шахснинг ихтиёни-хуқуқий ўрдам кўрсатиш марказзи-
га жойлаштириши ўткади. Ихтинос-
лаштирилган ўкув-тарбия мажбuriyati
холи қонунчиликда скландаётган ёки
маъмурий хукук-атвозда бўлишини скланда-
шишига скландаётган. Судда скланда-
шишига скландаётган ўкув-тарбия

муассасасига скландаётган ўкув-тарбия
иҳтиёни-хуқуқий жизодан озод қилинган пайтдан
эътиборан бир йилдан ортик вақт ўтган бўлса,
ихтинослаштирилган ўкув-тарбия муассасасига
жойлаштирилмайди.

Республикадаги 4 миллион нафар
ёшлар олтига – Ички ишилар,
Мудофа, Фавқулоҳда вазиятлар
ва Адлия вазирlikлари ҳамда
Прокуратура, М

Фуқароларни
16 ЁШДАН
ЖАМҒАРИБ
БОРИЛАДИГАН
пенсия тизимида
хисобга олиш тартиби
жорий этилади.

Мактабларда
корейс тилидан дарс
бераётган ўқитувчилар
Жанубий Кореяда
ТАЖРИБА ОШИРИШ
имкониятига эга.

Тўлов хужжатлари
ҚУЧИРМА
НУСХАЛАРИНИ
ТАҚДИМ ЭТИШ
тўғрисидаги талаб
бекор қилинди.

“Кулгу кўрмаган юзларга табассум югуряпти”

Ортимизда қоладигани фақат эзгу амаллар

МОҲИЯТ

Үн беш йил мактабгача таълим ташкилотига мудириалик қилдим. Болалар билан ишлашни жуда яхши кўраман. Лекин махаллаларда ижтимоий ходим лавозими жорий этилганини эштиб, қизиқиб қолдим. Қалбимда имконияти чекланган, ногирон ва ҳаёта кийналган инсонларга ёрдан бериш иштиёқ түғифид. Бу шунчалик кучли хоҳиш эдик, тасвирлаб бериш кийин. Ҳаммамиз бунчёда ғаниматиз. Ортимиздан фақат қилган эзгу амалларимиз колади. Шунинг учун соҳамиз ўзгаришига қарор қилдим.

2023 йилнинг ноябрь ойидан бўён иккита маҳалла шудидаги ахолининг 70 фоизи билан сұхбатлашдим, кўнглидаги кечинмаларни тингладим. Улардан 45 фоизига кераки ёрдам бир кўмак кўрсатдик. Ногиронлик гурухига кириш ва ўзгаришига бўйича 3 қишининг мурожаатлари икобий ҳал этилди.

Қайта-қайта болалар нафасига ариза топширган бир ойланни ўргандик. Аёл хусусий клиникада ҳамширилик қилади, турмуш ўртоғи полиатропт ҳасталигини чекланганни сабаб ишга яроқиз. Қўлидаги тиббий хулосаларга кўра, ногиронлик гурухига киришига мумкин. Мехнат стажники кўшиб хисоблаганди, анчагина нафақа олиш имконига эга. Бу 2 нафар фарзанди учун олаётган пулдан кўпроқ бўлади. Қаёрга мурожаат қилишини билмай юришган экан. Ҳамма йўл-йўрүйкларни туширганимиздан кейин хурсанд бўлиб қолишиди. Ҳозир хужжатларини тўғрилашпти.

Дилдора ВАЛИЕВА, Фарғона шаҳридаги “Шодлик” ва “Шаршара” маҳаллалари ижтимоий ходими.

Бу аёлни тақдир синовлари анча қийнаб кўйиди. Турмуш ўртоғи хорижта кетиб, ўша ерда камалиб қолган. Тўргта келин бўлганидан кайнота-кайнонанинг уйига сингмай, 1-гурух ногирони бўлган, қаровга мухтож онасиликда яшаети. Икки нафар ёш боласи бор. Уларни ташлаб, бирор жойда ишлашга имкони ўйқуналиб ўзимиз бирга бордик. Шундан кейин нафақа мукори ортади, айрим дори воситаларини белуп олиш имконига эга бўлади. Қолаверса, келинини қаровчи килиб расмийлаштириб, бандлигини таъминлашмоқчимиз.

Фуқаролар билан мулокот килиб, уларни муаммоларига ечим излаб, кунимиз кандай ўтганини билмай қоламиз. Мухими, берилаётган кўмакдан барчаси миннатдор. Мехнатларимиз сабаб кулгунни унугридан юзларига табассум югуряпти. Ниятимиз ҳам аслида шу-да...

БИЛАСИЗМИ?

Ишсизлик нафақаси қандай тўланади?

“Аҳоли бандлиги тўғрисида”ги конунга кўра, 17 ёшдан пенсия ёшигача бўлган ишсиз фуқаролар учун қўйидаги уч шакидга ишсизлик нафақаси тўланади:

– ишидан сўнгги ўн иккӣ ой ичидаги маҳрум бўлган шахсларга – аввалигни иш жойидаги ўртача ойлик иш хакининг эллик фоизи (рекин меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдоридан оз бўлмаган ва нафакани хисоблаш пайтида ўзбекистондаги ўртача иш хакидан ортиқ бўлмаган) миқдорда;

– ишидан маҳрум бўлган ҳамда узон (бир йилдан ортиқ) танаффусдан кейин меҳнат фаолиятини қайта бошлашга ҳаракат қиласётган шахсларга – меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг 1 йилвари миқдорида;

– илгари ишламаган ва биринчи марта иш қидираётган шахсларга – меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг камидаги 75 фоизи миқдорида;

– илгари ишламаган ва биринчи марта иш қидираётган шахсларга – меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг камидаги 75 фоизи миқдорида;

Эслатиб ўтамиш, ҳозирги кунда мамлакатимизда меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори – 1 050 000 суммада ташкил қиласди.

Ишсизлик нафақаси бир йилда 26 ҳафта, яъни 6,5 йил тўланади. Бу нафакани олиш даврида ишсиз шахс иш қидариши ва ишга жойлаштиришга доир йўлнама (*касба тайёлрашга, қайта тайёлрашга*) олиш учун иккӣ ҳафтада камидаги бир марта махаллий меҳнат органига мурожаат қилиши шарт. Энг кизиги, ушбу нафакани олиш учун ҳеч қайси давлат ҳокимияти органига боришининг шарт эмас, ўйнингиздан турли буни амала оширсангиз бўлади. Бунда биринчча навбатда “*ту.гов.uz*” сайтига кириб рўйхатдан ўтиш зарур. Кейин ундан “Соҳалар” бўлнимининг

энг пастида жойлашган “Синов тартиbidagi xizmatlari” қисмисига кирин. Биринчи чиққан “Ишсиз деб ётироф этиш ва ишсизлик нафақасини тайинлаш” бўйлумини танланади ва барча маълумотлар билан танишиб чиқинг. Танишиб чиққач, охирига тушинг ва “Хизматдан фойдаланиш” тұғмасини босинг, талаб этилган барча маълумотларни тўлдиринг ва юборинг. Алоҳида аризангиз кабул килингани ҳакида ойна очилди. Бу ерда “Юбориш” тұғмасини босасиз. Ва ниҳоят, аризангиз 15 иш куни ичida кўриб чиқилиди ва сизга жавоби келади.

СЎРАГАН ЭДИНГИЗ...

Ногиронлиги бўлган шахсга қандай хизмат кўрсатилади?

Жасур ЖУМАЕВ,
Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги
Катта ёшдагилар учун ижтимоий хизматларни
ривожлантириш ва мониторинг қилиш
бошқармаси етакчи мутахассиси:

– “Инсон” ижтимоий хизматлар марказлари ногиронлиги бўлган шахсларга, жумладан, ногиронлиги бўлган болалар ҳамда ногиронлик гурухига эга бўлмаган пенсия ёшидаги шахсларга протез-ортопедия мосламалари ва реабилитация килишининг техник воситалари билан таъминлаш учун сертификатлар расмийлаштиради.

Ногиронлиги бўлган шахсларни “Параспорт ўйнапаридаги таснif қойдалари ва принциплари”га кўра, параспорт билан шуғулланниш бўйича берилган тавсияларига асосан, спорт обектларига йўналтиради.

Алоҳида таълим эҳтиёжлари бўлган болаларни психолого-тиббий-педагогик комиссия текширувидан ўтизиш учун аризаларни кабул қиласди ҳамда психолого-тиббий-педагогик комиссиянинг кейинги йўнилиши юзасидан ахборот беради.

Мехнатга лаёқатли ногиронлиги бўлган шахсларни тиббий-ижтимоий эксперт комиссияларининг тавсияси ҳамда йўлланмасига асосан бандлигини таъминлаш ёки касбга тайёрлаш бўйича Қамбағаликни қисқартириш ва бандлик бўйимига йўналтиради ва мониторинги ташкил этилади.

Реабилитация килишининг якка тартибдаги дастурда белгиланган даволаш тадбирларининг туман (шахар) тиббиёт бирлашмалари ва врачлик маслаҳати комиссиялари томонидан амалга оширилиши мониторинг қиласди.

“Инсон” марказлари ташкил этилганда қадар фуқаролар турли хужжатлар ва қозғолашларни тиббий-ижтимоий бўйимларига тақдим этишилар учун вакт сарфлаб юрган бўлса, энди

Ижтимоий ҳимоя миллий агентлигининг Ягона Ахборот электрон тизимини яратилиши ва йўлга кўйилиши улар учун кўплаб қулаликларни яратмоқда. Бундан ташкири, ногиронлиги бўлган фарзандларининг соғлигини тиқлаш учун реабилитация марказларига жойлаштириш имкониятлари берилмоқда.

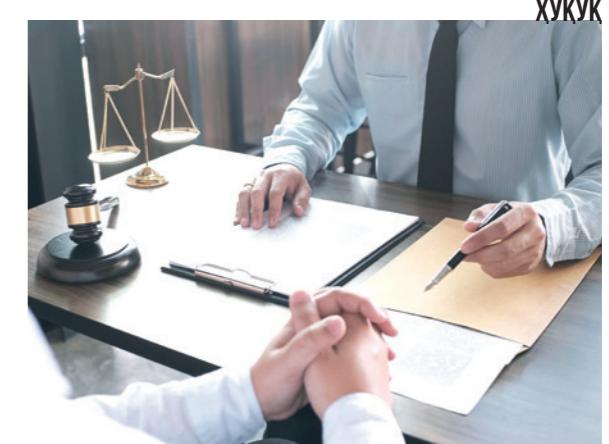
ТУЗАТИШ

“Mahalla” газетасининг 2024 йил 8 февраль, 8-сонида чоп этилган “Kapital plus miromoliya tashkiloti” МЧЖнинг баланс хисоботининг изоҳ қисми “Ушбу хисобот “TRANS - AUDIT - A” МЧЖ аудиторлик ташкилоти томонидан 02.02.2024 йилдаги икобий хулоаси билан тасдиқланган”, деб ўқилсин.

Кимлар давлат ҳисобидан юридик ёрдам олиши мумкин?

– Кам таъминланган шахслар, агар улар:
- фуқаролик ишлари бўйича дъйвогарлар ёки жавобзарлар;
- маъмурий ишлар бўйича аризачилар;
- маъмурий қамоқ тарзидағи маъмурий жазо назарда туттилган маъмурий хукуқбўзарлики содир этган шахслар;
- жиноят ишлари бўйича гумон килинувчилар, айбланувчилар, судланувчилар, шунингдек маҳкумлар бўлса;
- руҳий ҳолати бузилган жисмоний шахслар, уларга “Психиатрия

ёрдами тўғрисида”ги Конунга мувофиқ психиатрия ёрдами кўрсатилётганда;
– ўз хукуқлари бузилган, “Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг хукуқ ҳамда имкониятлар кафолатлари тўғрисида”ги Конунда назарда туттилган хотин-қизлар ва эркакларнинг тенг хукуқлилиги бузилганини муносабати билан судга мурожаат қиласланган жисмоний шахслар;
– жиноят-процессусал кодексига мувофиқ жиноят иши бўйича адвокат иштирок этиши шарт бўлган тақдирда, гумон килинувчи, айбланувчи ёки судланувчи.

ХУКУК

Акбар Жўраев
оғир атлетика бўйича
Осиё чемпионатида
3 ТА ОЛТИН МЕДАЛНИ
қўлга кириди.

Ўзбекистон
волейбол федерацияси
бош котиби
ФАРҲОД АЛИМОВ
Марказий Осиё волейбол
ассоциацияси вице-
президенти этиб сайланди.

Ҳасанбой Дўсматов
профессиональ бокса
ЧЕМПИОНЛИК КАМАРИ
учун жанг ўтказади.

8

№9 | 2024 ЙИЛ 10 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

Mahalla

“Хар бир кунни ширин сўз ва табассум-ла бошлимиз”

Кўзгу

Муқаддас ХОЛТАЕВА,
Чилонзор туманинг
“Ботирма” мажаласи хотин-
қизлар фаолиети

Ф

олиятиимизда хушумомаллик мухим аҳамиятга эга. Айниска, ҳатлов жараёнларида хонадонлар эшигини тақилатиб борсак, кимдир яхши кутуб олади, кимгандир безовта қилганимиз ёқмайди. Шундай вактларда ширин сўз ва табассум билан инсонлар қалибига йўл топишга ҳаракат киласиз. Бу ишимиздаги унум ва барака дегани.

Мажаламиздаги 2 800 нафар хотин-қиз билан ишлаш жараёнда уларнинг дарди ва ташвишларини ўзимнидек қабул қилишга ҳаракат киласан. Ҳар бирига имкон қадар ечим топиб беришга уринаман. Аёллар мажаласида идорамиздан хурсанд бўйиб чиқиб кетса, улардан кўпроқ ўзимнинг кўнглим кўтарилади.

2023 йилда “Аёллар дафтари”га 146 нафар фуқаро кирилган эди. Шундун 15 нафари ишсизлар бўйиб, 4 қисининг доимий банд-лигина таъминладик. Колганилари тикувчилик, болалар массажи йўналишларида ўзини ўзи банд килди. 9 нафар боқувчисини ўйкотган ва ишсиз аёлларга тикив машиналари олиб берилди. Ҳозир анча кўли келишиб, чиройли либослар тикишяпти.

1990 йилда түгилган Парвина Ҳафизова иш сўраб мажалла идорамизга келганда, “Аёллар дафтари”да рўйхатда туради. Унга йўл-

йўрик кўрсатган эдик, қизиқувчанилиги сабабли Чилонзор туманинага тадбиркорлик марказида заргарлик йўналишида тахсил олди. Ҳозир ўзи миллий тақиначоқлар ясаш бўйича ёшларга устозлик килиб келяти. Бундан ташкиари, турли фестивал ва қўриқ-танловларининг фаол истишкориши. Қўл меҳнати билан ясаган санъат намуналари кўзни қўвнатади.

Үтган йили 73 та боқувчини йўкотган, 8 нафар фарзанди нигорон бўлган ҳамда имконияти чекланган 41 кишига БХМнинг 4 баравари микдорида моддий ёрдам кўрсатилиди. Айни вақтда 3 нафар аёл ўй-жойга муҳтоҳ. Биттаси ижара ҳудуд истиқомат қиласа, яна бирор турмуш ўрготи вафот этгани боис 3 нафар фарзанди билан кайнотасининг хонадонида вактичча истиқомат қиласати. Улар субсидия олиш учун давлат хизматлари агентлигига ариза билан муроҷаат қилишган.

Мажаламиздаги 2023 йилда ажралиш учун 6 та ариза топширилди. Шулардан 2 тасининг никохи фарзандизисиги сабаб расман бекор қилинди. Колганиларида жараён ҳали давом этимоқда. Уларни имкон қадар муросага келтириши, яратширишга ҳаракат қилиямиз. Бунда бизга нуронийларимиз Махфузза Йўлдошева ва Антипина Тамара катта ёрдам бериб келяти.

“
МАҲАЛЛАМИЗДАГИ
2 800 НАФАР
ХОТИН-ҚИЗ БИЛАН
ИШЛАШ ЖАРАЁНИДА
УЛАРНИНГ ДАРДИ
ВА ТАШВИШЛАРИНИ
ЎЗИМНИДЕК
ҚАБУЛ ҚИЛИШГА
ҲАРАКАТ КИЛАМАН.
ҲАР БИРИГА ИМКОН
ҚАДАР ЕЧИМ
ТОПИБ БЕРИШГА
УРИНАМАН.”
”

Юсуповлар оиласига ҳавасимиз ўзгагча. Эр-хотиннинг бир-бiriга хурмати жуда баланд. Аҳилава иноклида тўрт нафар ўйлини тарбиялаб, вояга етказди. Ҳаммаси олий ўкув юртида тахсил олади. Кўни-кўшни, таниш-билишлар билан мумомаласи ҳавас қилипти. Канийди, ҳар бир ота-она фарзандлари тақдирига шундай қайғурса, уларни юрт корига ярайдиган яхши инсонлар килиб улғайтираса.

“Зулфия”- чилар сони яна ортади

ЯНГИЛИК

Давлат раҳбарининг 2024 йил 7 февралдаги тегиши фармони билан “Зулфия”номидаги Давлат мукофотини таъсис этиш бўйича тақлифларни кўллаб-куватлаш тұғрисида Президент фармонига ўзгартариш киритилди.

Унга кўра, эндилиқда ахборот технологиялари йўналишида алоҳида ютукларга эришган иқтидорли хотин-қизлар Зулфия номидаги Давлат мукофоти билан тақдирланади. Шунингдек, Зулфия номидаги Давлат мукофоти комиссияси Оила ва хотин-қизлар кўмитаси хузурида жамоатчилик асосидаги фаолият кўрсатишни ҳамда унга бош вазир ўрїнбосари – Оила ва хотин-қизлар кўмитаси раиси раҳбарлик килиши белгиланди.

Бундан ташкиари, мукофотини олиш учун таълаборнинг сунгиги 3 йил мобайнидаги (игори 2 йил эди) ибратли фаолияти, таълим, фан, адабиёт, маданият, санъат, спорт, ахборот технологиялари соҳолари ва жамоатчилик фаолиятидаги алоҳида ютукларига оид ҳужжатлар тақдим этилиши белгиланди.

Ўзбек оилалари қанчалик баҳтли? Сўров ва таҳлиллар натижаси нимадан далолат беради?

Собир ҲУЖАЕВ,
“Оила ва гендер” илмий-
тадқиқот институти бўлими
бошлиғи.

Тадқиқотга 20 ёшдан 60 ёшгача бўлган респондентлар жалб этилиб, уларнинг аксариятини 25-40 ёш оралигидаги жуфтликлардан иборат оиласалар ташкил қилди.

ТАДҚИҚОТ

2023 йилнинг май-декабрь ойлари давомида “Оила ва гендер” илмий-тадқиқот институти «Оиласаларнинг баҳтлилик дарражаси» мавзусида мамлакатнинг барча 14 худудий бирликларидан 3 054 нафар респондентлардан ўтказган сўров натижалари ҳамда расмий статистик маълумотлар таҳлили асосида оиласаларнинг умумий баҳтлилик дарражаси аниқлади. Ушбу кўрсаткич 8 та индикатор ва 21 та субиндикаторлардан ташкил топган умумий индекс воситасида баҳоланди.

Оиласаларнинг баҳтлилик индекси оиласалар иқтисодий фарвонлиги, демографик барқарорлиги, соғлом ҳаёт кечириш давомийлиги, таълим олиш имкониятлари, иш билан таъминланганлиги, оиласалий ҳаётдан қониқиши ва оиласалий баҳтлиликни хис килиши, оиласалий қадрияларнинг ўрни ҳамда аҳамияти, оиласаларнинг давлат органлари фаолияти ва хизматларидан қониқиши даражасини камрар олди.

Тадқиқотга 20 ёшдан 60 ёшгача бўлган респондентлар жалб этилиб, уларнинг аксариятини 25-40 ёш оралигидаги жуфтликлардан иборат оиласалар ташкил қилди.

Ўзбекистон тадқиқоти натижаси йўниси чекланганнинг минус бирдан плюс бир оралигига ўчанди. Ҳудудлар орасида Хоразм, Сирдарё, Наманган вилоятлар ва Коракалпогистон Республикасида оиласаларнинг баҳтлилик индекси кўрсаткич энг юқори натижаларни кўрсанти. Тошкент шахри, Жиззах ва Фарғона вилоятлари эса мазкур рейтингнинг ўнниндиридан жой олиб, уларда ўрта даражадаги ижобий кўрсаткичлар кайд этилди. Ўзбекистон Ҳарбий баҳтлилик индекси плюс 0,56 коэффициентин ташкил этиб, жамиятда кўп жиҳатдан ижобий кайфият уступорлик килаётганидан далолат бермокда.

Тахлиллар натижасида Ўзбекистон оиласаларнинг аксарияти ўзини баҳтли хис килиши, ҳаётга кўтарики руҳ ва келажакка ишонч билан караши, ҳаёттӣ максадлари ҳамда режалари борлиги, музаммо ва қийинчилликларни хис килиши даражаси (+0,667) индикаторлари энг юқори натижаларни кўрсанти.

Оиласаларнинг демографик барқарорлих, оиласалар ишларни ахамиятилик даражаси ҳамда оиласалий ҳаётдан қониқиши ва оиласалий баҳтлиликни хис килиши даражаси (+0,667) индикаторлари энг юқори натижаларни кўрсанти.

Тадқиқотда қишиларнинг иқтисодий фарвонлиги, меҳнат фаолиятидан қониқиши даражаси органтарни сарифа уларнинг ўз ҳаётни ва оиласалий турмуш тарзи барқарорлигидан қониқиши хисси шу даржада ортиши кузатилди. Мазкур ҳолат оиласаларнинг ўзини баҳтли хис килишида маънавий оиласалар билан

Оиласаларнинг аксарияти ўзини баҳтли хис килиши, ҳаётга кўтарики руҳ ва келажакка ишонч билан караши, ҳаёттӣ максадлари ҳамда режалари борлиги, музаммо ва қийинчилликларни хис килишида оласаларни ўтшиғи юкорилиги ижобий баҳоланганлиги қайд этилди.

ОИЛАЛАРНИНГ
ДЕМОГРАФИК БАРҚАРОЛИК
ХОЛАТИ, ОИЛАВИЙ
ҚАДРИЯЛТАРИНГ ЎРНИ ВА
АҲАМИЯТИЛИК ДАРАЖASI
ҲАМДА ОИЛАВИЙ ҲАЁТДАН
ҚОНИҚИШ ВА ОИЛАВИЙ
БАҲТЛИЛИКНИ ХИС
КИЛИШ ДАРАЖASI (+0,667)
ИНДИКАТОРЛАРИ ЭНГ ЮҚОРИ
НАТИЖАЛАРНИ КЎРСАДИ.

Биргалика иқтисодий оиласаларнинг долзарблашаётганини намоён қилиди.

Индикаторлар орасида оиласаларнинг иш билан таъминланганлиги, оиласаларнинг муносабатлар ва ғамхўрлик, соғлом ҳаёт кечириш имконияти ҳамда иқтисодий фарвонлик холатлари ижобий баҳоланганлиги қайд этилди.

Шу нукта назардан мамлакатда оиласаларни ва хотин-қизларни кўллаб-куватлаш максадида олиб борилаётгандир. Чора-тадбирларни давом этириш, жумладан ёш оиласаларни ўй билан таъминлаш, таълим имтиёзлари, тадбиркорлик фаолиятини йўлга кўйиш, кўйичимча даромад олиш имкониятларини кенгайтириш ўйналишида олиб борилаётгандир ижтимоий-иқтисодий сиёsat накадар тўғри эканлиги ва уни давом этириш лозимлигини намоён қилимокда.

Mahalla

Ўзбекистон мажалалари
уюмасининг иқтимоий-сийёсий,
маънавий-маърифий газетаси

Бош муҳаррир:
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
Дизайнер:
Абдулазиз АҲМЕДОВ

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси
хузуридан
агентлиги томонидан
2019 йил 24 сентябрда 0019
рақами билан давлат рўйхатидан
ўтказилган.

Муассис: «Mahalla» nashriyot-matbaa uyi» MCH

Таҳрири манзили:
101192, Тошкент шахри
Мустақилик шоҳ кўчаси 59-уй.
Телефонлар:
71 233-39-89, 71 233-10-92.
Нашр кўрсаткич: 148

«Шарқ» НМАК

босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили:
Тошкент шахри
Буюк Турон кўчаси 41-уий.

Нашр кўрсаткич: 148

Ўлчами – 380x587, 4 б.т.
4 380 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-220

Газета таҳририят компьютер
марказида саҳифаланди ва
офсет усулида босилди.